

Jerevan, 9. oktobar 2013.

CCPE(2013)4 Final

KONSULTATIVNO VIJEĆE EVROPSKIH TUŽILACA (CCPE)

Mišljenje br. 8 (2013) Konsultativnog vijeća evropskih tužilaca o odnosima između državnih tužilaca i medija

usvojeno od strane CCPE-a na 8. plenarnoj sjednici
(Jerevan, 8.- 9. oktobar 2013.)

UVOD

1. Konsultativno vijeće evropskih tužilaca (CCPE) je osnovano 2005. godine od strane Komiteta ministara u cilju davanja mišljenja o pitanjima koja se odnose na tužilačku organizaciju i unaprjeđenja djelotvornog sprovođenja Preporuke Rec(2000)19 Komiteta ministara državama članicama o ulozi državnog tužilaštva u sistemu krivičnog pravosuđa.
2. Komitet ministara je pozvao CCPE da tokom 2013. godine usvoji mišljenje o odnosima između državnih tužilaca i medija i isto podnese na razmatranje Komitetu.
3. CCPE je izradio ovo Mišljenje na osnovu odgovora na upitnik dobijenih od 36 država članica¹¹⁴.
4. Prema ovim odgovorima, čini se da su različiti aspekti odnosa između državnih tužilaca i medija uređeni ili Ustavom i/ili nacionalnim zakonima, ili unutrašnjim regulatornim aktima (na primjer, naredbe i uputstva Vrhovnog državnog tužioca, pravila ponašanja, etički kodeks, itd.).
5. Različitosti pravnih sistema država članica objašnjavaju raznolikost u komunikaciji državnih tužilaca sa medijima, dodjeljivanje različitih zadataka i ulo-

¹¹⁴ Vidjeti odgovore država članica na upitnik na CCPE-ovoj internet stranici (www.coe.int/ccpe) pod „Preliminarni radovi – odnosi između državnih tužilaca i medija“.

ga, ali uvijek uz obavezu poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda.

A. Referentni akti

6. CCPE naglašava značaj Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska konvencija) i prakse Evropskog suda za ljudska prava (Sud).
7. CCPE je posebno ispitao odgovarajuću ravnotežu između osnovnog prava na slobodu izražavanja i informisanje, zagarantovanog članom 10 Evropske konvencije, prava i obaveze medija da informišu javnost u vezi sa sudskim postupcima i prava na pretpostavku nevinosti, na pravično suđenje i na poštovanje privatnog i porodičnog života, zajemčenih članovima 6 i 8 Evropske konvencije.
8. CCPE je uzeo u obzir i sljedeće Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope koje se odnose na državne tužioce:
 - Preporuka Rec(2000)19 o ulozi državnih tužilaštava u sistemu krivičnog pravosuđa, a posebno stav 6 o djelotvornom pravu državnih tužilaca na slobodu izražavanja, stav 7 o njihovoj obuci, stav 20 o obavezi objektivnosti i pravičnosti državnih tužilaca, kao i sve njihove obaveze i odgovornosti prema pojedincima (stavovi 24 do 36).
 - Preporuku Rec(2012)11 o ulozi državnih tužilaca izvan sistema krivičnog pravosuđa, a posebno stavove 4 do 9.
9. CCPE je takođe uzeo u obzir i druge instrumente usvojene od strane Savjeta Evrope, a naročito:
 - Konvenciju o zaštiti lica u pogledu automatske obrade podataka (ETS broj 108);
 - Preporuku(2002)2 o pristupu javnim dokumentima i Preporuku (2003)13 o informisanju putem medija u vezi sa krivičnim postupcima;
 - Preporuku (2011)7 o novom pojmu medija.
10. Pored naprijed navedenog, CCPE se oslonio na načela sadržana u njegovom zajedničkom Mišljenju sa Konsultativnim vijećem evropskih sudija (CCJE) o odnosima između sudija i državnih tužilaca u demokratskom društvu – „Deklaracija iz Bordoa“ (2009.), kao i u Mišljenjima CCJE-a broj 7(2005) pod nazivom „Pravda i društvo“ i broj 14(2011) pod nazivom „Pravda i informacione tehnologije(IT)“.

11. CCPE takođe uzeo u obzir relevantna dokumenta Ujedinjenih nacija, kao što su Standardna minimalna pravila za maloljetničko pravosuđe (Pekinška pravila)¹¹⁵ i Smjernice o ulozi državnih tužilaca (1990). CCPE je takođe uzeo u obzir Standarde profesionalne odgovornosti i Izjavu o osnovnim dužnostima i pravima državnih tužilaca, usvojene od strane Međunarodnog udruženja tužilaca 1999. godine.

B. Predmet

12. Ovo Mišljenje ima za cilj davanje preporuka radi omogućavanja lakšeg pristupa odgovarajućim informacijama od strane medija i unaprjeđenja odgovarajuće komunikacije između državnih tužilaca i medija, na način koji je u skladu sa nacionalnim zakonima i međunarodnim obavezama država članica.

13. Ovo Mišljenje je, u skladu sa mandatom CCPE-a, upućeno državnim tužiocima, i ne treba ga shvatiti kao preporuke za novinare. CCPE je posvećen pomaganju razvoja kontinuiranog razumijevanja od strane medija i javnosti uopšte o ulozi državnih tužilaca i o pravosudnom sistemu. CCPE poziva novinare, kao i druge zainteresovane stručnjake, da se upoznaju sa ovim Mišljenjem i da doprinesu njegovom širenju.

14. Uz ograničenja opisana stavovima 21, 23, 25 i 26 u daljem tekstu, osnovno pravo na slobodu izražavanja i na informisanje je zahtjev koji se primjenjuje u vezi sa različitim zadacima i funkcijama državnih tužilaca uopšte. Ovo Mišljenje se odnosi na sve tužilačke aktivnosti i svaka odredba ovog Mišljenja koja se odnosi na aktivnosti u oblasti krivičnog pravosuđa se shodno primjenjuje i na postupanje državnih tužilaca izvan ove oblasti.

15. Uvijek kada državni tužioci koriste nove procedure ili metode komunikacije u cilju širenja informacija, načela izražena u ovom Mišljenju će biti primjenjiva, obzirom da je očekivano da su informacije koje šire državni tužioci – informacije od javnog značaja.

16. Što se tiče izraza „mediji“, zaključci, načela i preporuke definisani prvenstveno u odnosu na štampane medije, primjenjuju se takođe i na audiovizuelne i elektronske medije, kao i na internet kada se isti koristi kao medij.

¹¹⁵ Pekinška pravila su usvojena od strane Generalne skupštine UN-a Rezolucijom broj 40/33 od 29. novembra 1985.

OSNOVNA NAČELA

17. Odnosi između državnih tužilaca, medija i bilo koje stranke u predmetu mogu se shvatiti u odnosu na tri osnovne grupe načela:

- načela koja imaju za cilj da garantuju odgovarajuću ravnotežu između potrebe za nezavisnim, nepristasnim i transparentnim pravosuđem i potrebe da se garantuju druga osnovna prava, kao što je pravo na slobodu izražavanja¹¹⁶ i štampe, koje samo može biti predmet ograničenja propisanih zakonom, koja moraju biti u skladu sa jednim ili više opravdanih ciljeva, kao što su: zaštita prava drugih, nesmetano vođenje istrage ili zaštita privatnog života, a neophodna su u demokratskom društvu i srazmjerna opravdanom cilju, odnosno ciljevima u vezi sa gorućim društvenim potrebama;
- načela zaštite prava pojedinaca, posebno okrivljenih i oštećenih (uključujući pravo na dostojanstvo, privatni život¹¹⁷ i bezbjednost ličnosti, kao i na pretpostavku nevinosti¹¹⁸);
- načela koja se odnose na procesna prava, posebno kada državni tužioci postupaju kao stranka u parničnom postupku (na primjer, zahtjev za jednakošću oružja ili pravičnošću suđenja). U slučaju sukoba između ovih načela, mora se održati odgovarajuća ravnoteža između svakog od njih.

Sloboda izražavanja i štampe

18. Svako, uključujući učesnike u sudskim postupcima, ima pravo na slobodu izražavanja.

19. Državni tužioci takođe imaju pravo na slobodu izražavanja¹¹⁹, uz obavezu

116 U odnosu na član 10 Evropske konvencije, Sud je u više navrata izjavio da „sloboda izražavanja čini jedan od osnovnih temelja demokratskog društva, jedan od osnovnih uslova za njegov napredak i za samoostvaranje svakog pojedinca“ (vidjeti *Lingens protiv Austrije*, br. 9815/82, 8. jul 1986; *Sener protiv Turske*, br. 26680/95, 18. jul 2000; *Thoma protiv Luksemburga*, br. 38432/97, 29. jun 2001; *Maronek protiv Slovačke*, br. 32686/96, 19. jul 2001; *Dichand i drugi protiv Austrije*, br. 29271/95, 26. februar 2002.).

117 Sud je više puta naglašavao pozitivne obaveze države u skladu sa članom 8 Evropske konvencije u cilju zaštite privatnosti lica na koja se odnosi krivični postupak koji je u toku (*A. protiv Norveške*, br. 28070/06, 9. april 2009.) (vidjeti takođe u ovoj odluci o načelu 8 u Prilogu Preporuke Rec(2003)13 Komiteta ministara državama članicama o informisanju putem medija u vezi sa krivičnim postupkom).

118 Prema stanovištu Suda, pretpostavka nevinosti „će biti prekršena ako izjava zvaničnika o licu koje se tereti da je učinilo krivično djelo odražava mišljenje da je kriv prije nego što je njegova krivica dokazana na osnovu zakona. Dovoljno je čak i bez nekog formalnog zaključka da postoji argumentacija koja ukazuje da dati zvaničnik smatra optuženog krivim“, *Daktaras protiv Litvanije*, br. 42095/98, stav 41, 10. oktobar 2000.

119 Sud ponavlja da se zaštita člana 10 odnosi na radno mjesto uopšte, a na državne službenike

poštovanja profesionalne tajne, obaveze povjerljivosti, obaveze diskrecije¹²⁰ i objektivnosti. Kada se državni tužioci pojavljuju u medijima u bilo kom svojstvu, moraju obratiti pažnju na rizike koji mogu proisteći po nepristrasnost i integritet državnih tužilaštava.

20. Sloboda štampe mora biti garantovana tokom sudskih postupaka¹²¹. U skladu sa praksom Suda u vezi člana 10 Evropske konvencije, novinari imaju obaveznu da šire informacije ili ideje o pitanjima od javnog interesa¹²², što uključuje pravo javnosti da iste prima, čime se novinarima omogućava da igraju ulogu „javnog kontrolora“ (prema terminologiji Suda). U obavljanju ove uloge, štampa će biti još više zaštićena ako doprinosi raspravi o pitanjima za koja postoji opravdani javni interes¹²³.
21. Tokom komunikacije sa medijima, državni tužioci treba da nastoje da obezbijede da se slobodom izražavanja i slobodom štampe ne krše zakonska prava i interesi pojedinaca (uključujući ranjive grupe kao što su maloljetnici, oštećeni, članovi porodice okrivljenih), zahtjev zaštite podataka i obaveza povjerljivosti.

naročito (Guja protiv Moldavije (Veliko Vijeće), broj 14277/04, stav 52, 12. februar 2008.). U predmetu Harabin protiv Slovačke (broj 58688/11, stav 149, 20. novembar 2012.), Sud je utvrdio da pripadnost pravosuđu (u ovom predmetu podnosilac je bio predsjednik Vrhovnog suda), ne lišava podnosioca predstavke zaštite člana 10.

- 120 Sud „je svjestan da službenici imaju dužnost lojalnosti, rezervisanosti i diskrecije prema svojim poslodavcima. Ovo naročito važi u slučaju državnih službenika, jer sam karakter državne službe zahtijeva da državni službenik bude obavezan na dužnost lojalnosti i diskrecije (Guja protiv Moldavije (Veliko Vijeće), br. 14277/04, stav 70, 12. februar 2008.). Otkrivanje informacija dobijenih u toku rada od strane državnog službenika, čak i o pitanjima od javnog interesa, treba biti ispitano u svjetlu njihove dužnosti lojalnosti i diskrecije (Kudeshkina protiv Rusije, br. 29492/05, stav 85, 26. februar 2009; vidjeti takođe Guja protiv Moldavije (Veliko Vijeće), br. 14277/04, stavovi 72-78, 12. februar 2008.). Preciznije, u slučaju Ozpınar protiv Turske, 20999/04, 19. oktobar 2010, Sud ponavlja da država ima legitimno pravo da državnim službenicima, zbog njihovog statusa, nametne dužnost rezervisanosti u odnosu na član 10 ili dužnost diskrecije u izražavanju njihovih vjerskih uvjerenja u javnosti (Kurtulmuş protiv Turske (odluka), br. 65500/01, 24. januar 2006.). Ova načela se shodno primjenjuju na član 8 Evropske konvencije. U tom smislu, Sud primjećuje da bi etičke obaveze sudija mogle da zadiru u njihov privatni život kada je njihovo ponašanje - iako privatno po prirodi - predstavljalo narušavanje ugleda suda.
- 121 Vidjeti Sunday Times protiv Ujedinjenog Kraljevstva (br. 1) (br. 6538/74, stav 65, 26. april 1979.), u kojem je Sud utvrdio da su «opšta načela proistekla iz sudske prakse u vezi sa članom 10 „jednako primjenjiva na polju sprovođenja pravde, koje služi interesima zajednice kao cjeline i zahtijeva saradnju prosvijećene javnosti“.
- 122 Vidjeti, između ostalog, Observer et Guardian protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 13585/88, 26. novembar 1991.
- 123 Vidjeti Bladet Tromsø i Stensaas protiv Norveške (Veliko vijeće), br.21980/93, 20. maj 1999.

Sloboda primanja i davanja informacija

22. Pravo javnosti da prima informacije takođe treba biti osigurano¹²⁴. Ipak, način na koji se ovo sprovodi u djelo može zavisiti od posebnih okolnosti određenog pravnog postupka i može biti podvrgnut ograničenjima kako bi se obezbijedilo poštovanje osnovnih načela.
23. Državni tužioci treba da nastoje da obezbijede da se informacijama koje daju medijima ne ugrozi integritet istrage i krivičnog gonjenja ili svrha istraga. Takođe se ne smiju kršiti prava trećih lica, niti se smije uticati na one koji su uključeni u istragu ili krivično gonjenje. Ovo ne bi trebalo da utiče na ishod krivičnog postupka.

Pretpostavka nevinosti i prava odbrane

24. Državni tužioci treba da budu posebno pažljivi kada su u pitanju pravo na odbranu, sloboda izražavanja, pretpostavka nevinosti i pravo na informisanje.
25. U komunikacijama u kojima učestvuju, državni tužioci treba da osiguraju da ne dođe do ugrožavanja prava odbrane širenjem preuranjenih informacija i uskraćivanjem mogućnosti odbrani da odgovori na te informacije¹²⁵. Oni takođe treba da budu biti oprezni da ne prenose informacije ukoliko bi se time povrijedilo pravo oštećenih da budu informisani na odgovarajući način. Davanje informacija ne bi trebalo da naruši pravo pojedinca na pravično suđenje.
26. U komunikacijama u kojima učestvuju, državni tužioci treba da osiguraju da se izbjegne ugrožavanje bezbjednosti uključenih lica, poput svjedoka, oštećenih, državnih tužilaca i sudija koji postupaju u osjetljivim predmetima.
27. Potrebno je uspostaviti ravnotežu, poštovanjem pretpostavke nevinosti, između interesa javnosti da dobije informacije i zaštite časti i integriteta ličnosti. Državni tužilac, kada je to u okviru njegovih nadležnosti, treba da vodi računa da usljed njegovih radnji pritvoreno lice ne bude javno izloženo radoznalosti medija i da lica koje su uključena u predmet budu adekvatno zaštićena od pritiska medija,¹²⁶ konkretnije, da oštećeni budu zaštićeni na način kojim se otklanja svaki rizik od uznemiravanja od strane medija.

124 Vidjeti, između ostalog, Arrigo i Vella protiv Malte (odluka), br. 6569/04, 10. maj 2005; Yordanova i Toshev protiv Bugarske, br. 5126/05, stav 53, 2. oktobar 2012.

125 Što se tiče curenja povjerljivih informacija, vidjeti, između ostalog, Stoll protiv Švajcarske (Veliko vijeće), br. 69698/01, stavovi 61 i 143, 10. decembar 2007; Craxi protiv Italije (broj 2), broj 25337/94, 17. jul 2003.

126 Vidjeti, između ostalog, Nikolaishvili protiv Gruzije, broj 37048/04, 13. januar 2009.; Sciacca protiv Italije, br. 5077/99, 11. januar 2005.; Karakas i Yesilmak protiv Turske, 43925/98, 28. jun 2005.

Privatni život i dostojanstvo

28. U svakoj fazi sudskog postupka, učesnici, bez obzira na njihovu ulogu, imaju pravo na dostojanstvo, poštovanje privatnog i porodičnog života i pravo na ličnu sigurnost.
29. U mjeri u kojoj je to moguće, u fazi istrage, identitet osumnjičenih lica ne bi trebao otkrivati. Prije otkrivanja treba posvetiti pažnju pravima oštećenih.

KOMUNIKACIJA SA MEDIJIMA

30. Transparentnost u obavljanju tužilačkih funkcija je ključna komponenta vladavine prava i važna garancija pravičnog suđenja. Pravda mora da se sprovodi i mora se vidjeti da je pravda sprovedena. Kako bi se to obezbijedilo, mora se omogućiti medijima da izvještavaju o krivičnim postupcima.
31. Primjena načela transparentnosti u radu državnih tužilaca je način da se obezbijedi javno povjerenje, kao i širenje informacija o njihovim funkcijama i ovlaštenjima. Stoga, slika o državnom tužilaštvu predstavlja važan element povjerenja javnosti u pravilno funkcionisanje pravosudnog sistema. Najšire moguće pravo medija na pristup informacijama o aktivnostima državnih tužilaca takođe služi jačanju demokratije i razvijanju otvorene interakcije sa javnošću.
32. Državna tužilaštva mogu takođe obavljati određenu vrstu uloge u smislu obuke i trebali bi da u tom pogledu daju doprinos približavanju načina funkcionisanja pravosudnog sistema građanima. Državna tužilaštva mogu staviti na raspolaganje medijima i javnosti, po potrebi, opšte informacije, u cilju podsticanja boljeg razumijevanja i znanja o pravosudnom sistemu.
33. Pored navedenog, otvorenost rada državnih tužilaca treba da doprinese unaprijeđenju standarda aktivnosti koje vrše državni tužioci. Organi za sprovođenje zakona i državna tužilaštva mogu, informisanjem medija o postupcima koji su u toku, a posebno o istragama, dobiti informacije od opšte javnosti, na taj način povećavajući efikasnost pravosuđa.
34. Državni tužioci mogu takođe davati informacije, u skladu sa zakonom, široj javnosti putem medija, kako bi se spriječilo dalje vršenje krivičnih i drugih protivpravnih djela.

35. Državna tužilaštva svake države članice moraju utvrditi, na osnovu posebnih kriterijuma koji se odnose na njihovu situaciju, zakonodavstvo ili tradiciju, najprikladniji način komunikacije, bilo da se radi o tome ko može da obavlja komunikaciju ili o tome šta može da bude njen predmet.
36. U nekim državama članicama, državni tužioci, iako obezbjeđuju opšte informacije medijima ili javnosti o pitanjima politike ili o opštoj ulozi i funkcionisanju državnog tužilaštva, ne komentarišu javno bilo koji pojedinačni predmet, osim u okviru odgovarajuće pravne argumentacije tokom sudskog postupka. U drugim državama članicama, svaki državni tužilac može aktivno komunicirati sa medijima o predmetima na kojima radi ili može pružati samo ograničene činjenične informacije o predmetu sa kojim je već javnost upoznata. U svakom slučaju, odnosi sa medijima trebaju da se grade na osnovama obostranog poštovanja, povjerenja, jednakog tretmana i odgovornosti i poštovanja sudskih odluka. Državni tužioci treba da postupe u duhu nepristrasnog i jednakog tretmana prema svim pripadnicima medija.
37. Informacije koje državni tužioci daju medijima treba da budu jasne, pouzdane i nedvosmislene.
38. Državni tužioci mogu pružati informacije medijima u svim fazama tužilačkih aktivnosti, uz dužno poštovanje odredbi koje se odnose na zaštitu ličnih podataka, privatnost, dostojanstvo, pretpostavku nevinosti, etička pravila odnosa sa drugim učesnicima u postupku, kao i zakonske odredbe koje sprječavaju ili ograničavaju otkrivanje određenih informacija.
39. U svakom slučaju, treba poštovati odredbe o tajnosti predviđene zakonom, uključujući povjerljivost istrage.
40. U nekim državama članicama, sva komunikacija treba da se odvija preko portparola, koji ne mora nužno biti državni tužilac, ili putem specijalizovane kancelarije za odnose sa javnošću. U drugim državama članicama, informacije treba da odobri ili saopšti rukovodilac državnog tužilaštva ili Vrhovni državni tužilac. Saopštenjima koja potiču od državnog tužilaštva kao institucije, može se izbjeći rizik da aktivnosti budu predstavljene na personalizovan način i može se smanjiti rizik od lične kritike.
41. Državni tužioci mogu imati proaktivni pristup prema zahtjevima medija; ako je potrebno, oni mogu preduzeti inicijativu da informišu javnost putem medija, bilo u pogledu opštih pitanja koja se odnose na pravosuđe, ili izuzetno,

kada netačne informacije postanu dio javnog mnjenja, radi ispravke tih netačnih informacija¹²⁷.

42. U cilju pravičnog, nepristrasnog, objektivnog i djelotvornog obavljanja svojih funkcija, državno tužilaštvo može smatrati prikladnim da izda saopštenje za javnost, održi pres konferenciju ili sprovede drugu vrstu komunikacije sa medijima, kao što je održavanje konferencija za štampu, davanje intervju a i/ili učestvovanje na seminarima i okruglim stolovima. Nove informacione tehnologije mogu se uveliko koristiti za informisanje javnosti, na prikladan i blagovremen način, o tužilačkim aktivnostima i drugim aktivnostima za održavanje reda i zakona u državi¹²⁸. U tom smislu, čini se preporučljivim da državna tužilaštva, kako na nivou organizacije u cjelini, tako i na nivou pojedinačnih tužilaštava, pravilno održavaju svoje internet stranice.
43. Državna tužilaštva mogu saradivati, ako je potrebno, posebno sa policijom ili drugim nadležnim organima u pripremi bilo kojeg saopštenja za javnost, pres konferencije ili druge vrste komunikacije. Ovo može pomoći da se predstavi koordinacija aktivnosti različitih službi i da izbjegne i spriječi širenje netačnih informacija i negativnih posljedica po društvo, naročito nakon teških krivičnih djela. Takva saradnja treba da odražava opšta načela navedena u stavovima 22 i 23 Preporuke Rec(2000)19.
44. Državni tužioci treba da se odupru izražavanju mišljenja ili otkrivanju informacija koje su u suprotnosti sa osnovnim načelima dobre komunikacije. Oni treba da uvijek komuniciraju nezavisno i objektivno, uz izbjegavanje izražavanja ličnih mišljenja ili sudova koji se odnose na lica ili događaje.
45. Kada je određeni državni tužilac podvrgnut nepravednom napadu putem medija, on ima pravo na ispravku spornih informacija ili na druga pravna sredstva u skladu sa nacionalnim pravom. Ipak, u takvim slučajevima, kao i kada se netačne informacije šire o licima ili događajima koji su uključeni u postupak u kojem postupa dati državni tužilac, bilo bi poželjno da svako reagovanje dođe od rukovodioca ili portparola državnog tužilaštva, a u važnijim predmetima od strane Vrhovnog državnog tužioca ili najvišeg organa zaduženog za tužilaštvo ili od najvišeg državnog organa. Ovakva institucionalna reakcija umanjuje potrebu da dati državni tužilac koristi svoje pravo na odgovor, koje je zajemčeno svakom licu, kao i rizik od prekomjerne „personalizacije“ sukoba.

127 Vidjeti, na primjer, Société Bouygues Telecom protiv Francuske (odluka) br. 2324/08, 13. maj 2012.

128 Sud je prihvatio da saopštenja za javnost, čak i kada su objavljena na internet stranici državnog tužilaštva, mogu služiti svrsi informisanja javnosti o podnošenju optužnog akta sudu (Shuvalov protiv Estonije, br. 39820/08 i 14942/09, stav 79, 29. maj 2012.).

46. Prepoznato je da u nekim državama članicama mogu postojati pravna ili praktična pitanja koja treba razmotriti kada je u pitanju informisanje lica na koja se odnose krivično-pravne tužilačke odluke. Ipak, preporučuje se državnim tužiocima da nastoje da obezbijede, kada je to moguće, da lica na koje njihove odluke odnose budu upoznata sa tim odlukama prije bilo kakvog saopštavanja istih medijima.

PREPORUKE

- I. Države članice ili državna tužilaštva treba da uspostave politiku komunikacije čiji je cilj da obezbijedi da mediji imaju pristup odgovarajućim informacijama potrebnim radi informisanja javnosti o radu državnih tužilaštava. Smjernice o njihovim odnosima sa medijima mogu takođe biti uključene u etičke kodekse tužilaštava. Na državnom je tužilaštvu svake države članice da razmotri u kojoj mjeri i kako najbolje da komunicira sa medijima, na osnovu svoje situacije, zakonodavstva i tradicija.
- II. Komunikacija između državnih tužilaca i medija treba da se obavlja uz poštovanje sljedećih načela: sloboda izražavanja i štampe, dužnost čuvanja tajne, pravo na pristup informacijama, načelo transparentnosti, pravo na privatni život i dostojanstvo, kao i povjerljivost istrage, pretpostavka nevinosti, jednakost oružja, pravo na odbranu i pravo na pravično suđenje.
- III. Odnose državnih tužilaca sa svim medijima treba graditi na temelju uzajamnog poštovanja, povjerenja, odgovornosti i poštovanja sudskih odluka.
- IV. U njihovim odnosima sa medijima, državna tužilaštva treba da razmotre usvajanje kako reaktivnog pristupa, koji podrazumijeva odgovaranje na zahtjeve medija, tako i proaktivnog pristupa, koji podrazumijeva preuzimanje inicijative za informisanje medija o sudskim događajima.
- V. Može se razmotriti mogućnost povjeravanja odnosa sa javnošću u državnim tužilaštvima portparolima ili tužiocima koji su specijalizovani u oblasti odnosa sa javnošću.
- VI. Preporučuje se da državni tužioci nastoje da obezbijede, kada je to moguće, da lica na koja se odnose njihove odluke u krivičnim stvarima budu upoznata sa tim odlukama prije nego iste budu saopštene medijima.
- VII. Kada državni tužioci imaju neposredne odnose sa medijima, po potrebi tre-

ba obezbijediti obuku iz oblasti komunikacija kako bi se osiguralo pravilno informisanje. Ova obuka može biti zajednička sa stručnjacima i novinarima ili organizovana uz njihovu pomoć.

- VIII. Saopštenjima državnog tužilaštva kao institucije može se izbjeći rizik da aktivnosti budu predstavljene na personalizovan način i mogu se smanjiti rizici od lične kritike.
- IX. Pored pravnih sredstava koja stoje na raspolaganju državnim tužiocima, poželjno je da svako reagovanje na netačne informacije ili na nepravedne kampanje u medijima protiv tužilaca bude saopšteno od strane rukovodioca ili portparola državnog tužilaštva a, u važnijim predmetima, od strane Vrhovnog državnog tužioca ili najvišeg organa zaduženog za tužilaštvo ili najvišeg državnog organa.
- X. Preporučuje se korišćenje novih informacionih tehnologije, uključujući internet stranice državnog tužilaštva kao cjeline i pojedinačnih tužilaštava, radi blagovremenog informisanja javnosti o tužilačkim aktivnostima.
- XI. Državni tužioci mogu, ako je to potrebno, sarađivati sa policijom ili drugim nadležnim organima, u cilju razmatranja informacija koje treba saopštiti medijima i njihove distribucije.